

چهار فصل آفتاب

زندگی، رزم و مسائل روز عشایر اسکان یافته ممسنی

دکتر سهیلا شهشهانی

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

آوای خاور

تهران، ۱۳۹۹

ناشر ایران شناسی و خاورشناسی

مرکز فروش شماره های تماس: تهران. بالاتراز میدان ولیعصر. کوچه فرخی پلاک ۴۱ واحد ۷. بخش ققنوس

Www.avayekhavar.ir

info@avayekhavar.ir

Telegram & Tel: (+98) 930 554 0308

Tel: (+98) 21 888 956 21

Fax: (+98) 21 364 264 58

چهار فصل آفتاب

زندگی روزگار و مسائل راه کشایر اسکان یافته ممسنی

نویسند: دکتر سهیلا شهشهانی

ناشر: آوای خاور

طراح: دکتر محمد حبیبی

نقاشی پشت جلد: پریس کانی

چاپ: لوح

شمارگان: ۴۰۰ نسخه

سال و نوبت چاپ نخست: ۱۳۹۹

قیمت: ۹۵۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-600-9923-18-2

حق چاپ محفوظ و متعلق به انتشارات آوای خاور است. هرگونه نسخه برداری اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری بدون مجوز کتبی ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل تعقیب است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- شاهشاهانی، سهیلا، ۱۳۲۷ - Shahshahani, Soheila :
- چهار فصل آفتاب : زندگی روزمره و مسائل روز عشایر اسکان یافته‌ی ممسنی (به اضافه هشت ضمیمه) // نویسنده سهیلا شاهشاهانی.
- تهران: آوای خاور، ۱۳۹۸.
- ۵۹۴ ص: نمودار.
- گنجینه ایران‌شناسی؛ ۳، معیشت/ عشایر کوچ‌رو.
- 978-600-9923-18-2
- فیفا
- حاج علی موسی، ۱۳۶۶.
- کتابخانه
- زندگی روزمره‌ی عشایر اسکان یافته‌ی ممسنی (به اضافه هشت ضمیمه)
- زنان عشایری - ایران - ممسنی -- وضع اجتماعی
- *Women, Nomadic -- Iran -- Mamasani -- Social conditions
- ایلات و عشایر - ایران - ممسنی -- وضع اجتماعی
- Nomads -- Iran -- Mamasani -- Social conditions
- ممسنی
- Iran.Mamasani
- DSR ۷۲/م۷۳/ش ۹ ۱۳۹۸
- ۹۵۵/۹۸۸۵
- ۵۶۱۴۰۸۱
- بر اساس
- عنوان نام پدر و
- مشخصات نشر
- مشخصات ظاهری
- فروست
- شابک
- وضعیت فهرست نویسی
- یادداشت
- یادداشت
- عنوان دیگر
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- رده بندی کنگره
- رده بندی دیویی
- شماره کتابشناسی ملی

فهرست

۱۳	مقدمه‌ای کوتاه بر چاپ دوم
۱۵	آوانویسی
۱۷	پیشگفتار چرا نوشته‌ای دربارهٔ زنان؟
۲۸	روش تحقیق
۲۸	تحقیق در کشورم
۲۹	پژوهش میدانی و مصاحبه
۳۰	سوءظن و وحشت
۳۴	محل تحقیق
۳۶	روستای اویون
۳۷	آیا اویون یک ده متوسط ایرانی است؟
۳۸	عشایر کوچ‌رو ممسنی
۴۰	نکاتی دربارهٔ فضای پیش از انقلاب
۴۱	استفاده از رسوم گفتاری
۴۵	فصل نخست
۴۷	قلمرو فکری: سرآغاز
۴۹	آیا می‌توان از الگوی فاعل / مفعول استفاده کرد؟
۵۰	قواعد رفتاری و تعریف‌کنندهٔ زنان و مردان
۵۰	خندیدن - شوخی کردن - لبخند زدن
۵۳	جدال و احترام زنان و «غیرت» مردان
۵۶	از ابتدای تولد، دختران و پسران متفاوت‌اند؛ چگونه؟

رفتار با دختر و پسر

رفتار مادر و پدر

ترجیح پسران بر دختران

مذهب

شناخت و عملکرد مذهبی

خلاصه و نتیجه گیری

فصل دوم

قلمرو اجتماعی

غیب

همسایگان

کودک در شبکه از روابط انسانی به دنیا می آید

درا نظر ازدواج

رفتار دختران در برابر ازدواج

مراسم عروسی

حضور کودکان

جدال

عزاداری

عید نوروز

پدر بومی یا مادر بومی

خلاصه و نتیجه گیری

فصل سوم

قلمرو سیاسی

بحث کوتاهی درباره طبقه، رده، و ستم

فعالیت سیاسی در چارچوب خانوار

مدیریت بی بی ها

ازدواج های سیاسی

تعدد زوجات و تعادل سیاسی

چند تصویر

فصل چهارم

قلمرو اقتصادی

۱۳۲	کار و معنی آن
۱۳۴	تولید اقتصادی
۱۳۴	غارت و جنگ
۱۳۷	شکار و جمع‌آوری گیاهان
۱۳۸	کشاورزی
۱۳۹	دامداری و تهیه لبنیات
۱۳۹	ریسندگی و بافندگی و دباغی
۱۳۹	مبادله کالا
۱۴۱	تهیه دیدن
۱۴۳	طرز تهیه مشک
۱۴۷	مداوا
۱۴۹	فصل پنجم
۱۵۱	نوسازی یا توسعه
۱۵۱	ملاحظات سیاسی
۱۵۶	ملاحظات اقتصادی
۱۶۳	ملاحظات اجتماعی
۱۶۶	ملاحظات ایدئولوژیک
۱۷۱	نتیجه‌گیری: تصویر زندگی روزمره زنان ممسنی
۱۷۵	پیوست نخست: تاریخچه‌ای از مردم ممسنی
۱۷۷	مقدمه
۱۷۷	بخش نخست
۱۷۷	الف. نقش برجسته‌های عهد ایلام (کورانگون)
۱۷۹	ب. راه شوش به استخر
۱۸۰	ج. دژ سفید
۱۸۱	د. دستان الوار
۱۸۲	هـ. لر یا کرد
۱۸۳	و. شاپور و بهرام
۱۸۴	بخش دوم
۱۸۴	الف. راه شیراز - بغداد
۱۸۴	ب. نوبندگان و بوان

- ۸۶ ج. لر بزرگ و لر کوچک و شولستان
- ۸۷ د. ویرانی و آبادانی نوپندگان
- ۸۸ هـ. ممانسنی یا ممسنی
- ۸۹ و. تأثیری از مغول‌ها بر ناحیه
- ۹۰ ز. شول‌های سرگردان
- ۹۰ ح. استقرار ممسنی
- ۹۱ ط. مردمانی جنگجو
- ۹۲ بخش سوم
- ۹۲ الف. ولی‌خان بزرگ
- ۹۵ ب. خانعلی خان رستم
- ۹۶ ج. ممسنی در سفرنامه گمرودی: برداشت‌ها و پیشنهادهای وی
- ۹۸ د. ممسنی در سفرنامه لرد کرزن
- ۲۰۰ هـ. خان‌ده: بخش بدس قبل از ولی‌خان
- ۲۰۴ و. شریف خان
- ۲۰۵ ز. حاج منجار بوندی (حاج منج تجار بوشهری)
- ۲۰۶ ح. باباسالار یا باورسالار: تیره‌های ازبک‌ها
- ۲۰۹ ط. اوپون: دهی از باورسالار
- ۲۰۹ ی. بادرخان
- ۲۱۰ ک. دولت مرکزی و ممسنی
- ۲۱۲ ل. برخی از ازدواج‌های سیاسی
- ۲۱۳ م. از شهریور بیست تا مرداد ۱۳۳۲
- ۲۱۵ پیوست دوم طب سنتی گیاهی
- ۲۱۷ فهرست گیاهان طبی
- ۲۲۰ استفاده روزانه از بعضی گیاهان طبی
- ۲۲۱ چند نسخه
- ۲۲۵ منابع
- ۲۳۵ ضمایم: مقالات
- ۲۳۷ ده سال بعد، آفتاب ممسنی
- ۲۵۵ ممسنی‌های ایران در نقطه تلاقی دو شیوه معیشت
- ۲۷۰ ابهامات قانونی و به‌حاشیه رانده‌شدن ایللیاتی‌های یکجانشین کوه‌های جنوبی زاگرس

۲۸۷	بررسی تحول اجتماعی اویون با تکیه بر روابط خویشاوندی و ضوابط حقوقی
۳۰۵	ضمائم: مصاحبه‌ها
۳۰۷	عشایر نالش: مصاحبه با داریوش یعقوبی
۳۲۱	عشایر بختیاری: مصاحبه با جعفر علی‌پور
۳۳۱	عشایر بلوچ: مصاحبه با محسن پیام
۳۳۷	آفتاب ممسنی: گفت‌وگو با دکتر سهیلا شهشهانی
۳۶۱	تصاویر
۳۶۳	۱. طبیعت
۳۷۵	۲. باستان‌شناسی، تاریخ
۳۹۳	۳. عشایر کوه‌رو
۳۹۹	۴. دامداری، طرزدارن، زنبو داری
۴۱۹	۵. کشاورزی
۴۴۵	۶. آماده‌سازی
۴۵۹	۷. ابزار کار یا صنایع دستی
۴۷۹	۸. پوشش و لباس
۴۸۷	۹. ازدواج
۵۱۳	۱۰. جدل
۵۱۷	۱۱. مذهب
۵۲۵	۱۲. نوسازی در روستا و شهرنشینی
۵۴۷	۱۳. خانه‌سازی
۵۶۵	۱۴. چهره‌ها

مقدمه‌ای کوتاه بر چاپ دوم

چهار فصل آفتاب، اولین بار، در سال ۱۳۶۶ توسط انتشارات توس چاپ و منتشر شد و اینک که بیش از ده سال از نایاب شدن آن می‌گذرد چاپ دوم آن خدمت خوانندگان محترم تقدیم می‌شود.

پس از تحقیق یکساله، برای چاپ اول، این کتاب، ارتباط نگارنده با منطقه قطع نشد و مقالاتی در زمینه‌های گوناگون در ارتباط با منطقه نگاشته و چاپ شد که همه آن‌ها ضمیمه کتابیست که در دست دارید. عکس‌هایی نیز که از سال ۱۳۵۵ تا بهار ۱۳۹۶ گرفته‌ام با توضیحی کوتاه برای هر سری در انتهای کتاب آورده‌ام. هرچند همیشه نظرم این است که عکس همراه متن بیاید، اما به خاطر کاستن از هزینه چاپ تصمیم گرفتم تمام آن‌ها را در سری‌هایی کنار هم در توالی معنایی یا زمانی بیاورم؛ در ضمن این روند باعث می‌شود آن‌هایی که بیشتر به عکس توجه دارند بتوانند به راحتی به آن‌ها دست پیدا کنند. توضیحات عکس‌ها ممکن است خواننده را به خواندن بخش مربوط به آن سری راغب‌تر کند.

در این جا لازم است از دو ناشر محترم توس و آوای خاور، که به ترتیب چاپ اول و دوم کتاب را به عهده گرفته‌اند، تشکر کنم. از خانم ولایی نیز که حروفچینی و آماده‌سازی این چاپ را انجام داده‌اند قدردانی می‌کنم. در انتها از خانواده‌های کیانی، شریفی و حیاتی و بسیاری دیگر از دوستان منطقه که مرا تشویق به تجدید چاپ کردند نهایت تشکر خود را ابراز می‌دارم. کتاب را به آفتاب تقدیم می‌کنم ... تا گرمای وجودش نسل‌های بعد را نیز گرم و مهربان نگاه دارد.